

Фінансово-економічне обґрунтування до Бюджетної декларації на 2022 – 2024 роки

Прогнозні макропоказники економічного і соціального розвитку України

Для розрахунку показників Бюджетної декларації на 2022 – 2024 роки використано основні прогнозні макроекономічні показники економічного та соціального розвитку України та окремі припущення до прогнозних розрахунків на 2022 – 2024 роки, розроблені Мінекономрозвитку.

Протягом прогнозного періоду 2022 – 2024 років очікується продовження політики, спрямованої на усунення перешкод на шляху ефективного розвитку економіки, забезпечення макроекономічної стабільності та зниження фінансових ризиків, створення передумов для змін технологічності виробництва, в тому числі шляхом стимулювання просування товарів на зовнішні конкурентні ринки та покращення інвестиційної привабливості України.

Дохідна частина

Середньострокове бюджетне прогнозування показників дохідної частини (без урахування міжбюджетних трансфертів) державного бюджету на 2022-2024 роки здійснено на основі прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України, застосування чинних норм Бюджетного, Податкового та Митного кодексів України, динаміки бази оподаткування, ефективності податкового адміністрування та аналізу виконання бюджету у попередніх і поточному бюджетних періодах, а також інформації Національного банку України щодо частини прогнозованого прибутку до розподілу, яка підлягатиме перерахуванню до державного бюджету, на середньостроковий період.

Дохідна частина бюджету формувалась на таких прогнозних макропоказниках як: реальне зростання ВВП, індекси цін, номінальна середньомісячна заробітна плата, кількість штатних працівників, фонд оплати праці, розмір мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму, обсяг експорту та імпорту товарів та послуг, обмінний курс гривні до долара США та євро, середньорічна ціна на нафту марки Brent та імпортованого природного газу, обсяги імпорту природного газу, обсяги видобутку корисних копалин, кінцеві споживчі витрати, прибуток прибуткових підприємств та багато інших факторів, пов'язаних як з фізичними обсягами виробництва та імпорту, так і вартісними параметрами, а також з використанням податкової та митної інформації з декларацій, поданими платниками податків за попередні і у поточному бюджетному періодах.

Податкові надходження є найбільшим розділом класифікації доходів бюджету, розрахунок за основними податками проводився таким чином:

податок та збір на доходи фізичних осіб – розраховано в програмному середовищі Eviews та базується на використанні залежностей, виявлених методами регресійного аналізу, між фактичними надходженнями податку та середньою заробітною платою штатних працівників, кількістю працюючих, ставкою податку, а також з урахуванням структурних змін, які відбулися в минулому, зокрема в обліку статистичних показників заробітної плати штатних працівників. Податок на доходи фізичних осіб із доходу у вигляді процентів розраховувався згідно даних Національного банку України щодо прогнозного обсягу нарахованих процентів за депозитами фізичних осіб;

податок на прибуток підприємств – визначено з урахуванням очікуваних та прогнозних макроекономічних показників, а саме прибутку прибуткових підприємств, законодавчо встановлених ставок оподаткування, термінів нарахування та сплати податкових зобов'язань, динаміки фактично задекларованих та сплачених сум податку на прибуток підприємств за попередні звітні періоди;

рентну плату розраховано виходячи із прогнозних обсягів видобутку корисних копалин, вартості обсягів видобутих корисних копалин (мінеральної сировини), обсягів транспортування нафти магістральними трубопроводами та аміаку, макроекономічних показників, зокрема індексу промислової продукції у добувній промисловості і розроблені кар'єрів, середньорічної світової ціни на залізні руди, середньорічної ціни на нафту марки Brent та імпортованого природного газу, законодавчо встановлених ставок оподаткування;

акцизний податок розраховано окремо з вироблених в Україні товарів та ввезених на територію України товарів у розрізі груп підакцизних товарів з урахуванням прогнозних макроекономічних показників, зокрема, прогнозного середньорічного обмінного курсу гривні до євро, індексу споживчих цін, а також виходячи з прогнозних обсягів реалізації та споживання підакцизних товарів із врахуванням обсягів виробництва, експорту та імпорту таких товарів, наданих галузевими міністерствами, відомствами та організаціями, законодавчо встановлених ставок оподаткування;

податок на додану вартість визначено на базі фактичних надходжень податку та з урахуванням прогнозних макроекономічних показників, зокрема, номінального ВВП, кінцевих споживчих витрат, експорту товарів та послуг, імпорту товарів, зміни обмінного курсу гривні до долара США та інших макроекономічних показників, пільг з оподаткування та законодавчо встановленої ставки оподаткування;

ввізне мито розраховано на підставі прогнозних макроекономічних показників, зокрема, прогнозних показників імпорту товарів, середньорічного обмінного курсу гривні до долара США та з урахуванням середньозважених ставок ввізного мита.

Неподаткові надходження за основними платежами визначалися наступним чином:

частина чистого прибутку та дивіденди – розрахунок частини чистого прибутку (доходу) державних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до державного бюджету, та дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність здійснено виходячи із прогнозних показників фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки;

кошти, що перераховуються Національним банком України, за інформацією Національного банку України, щодо частини прогнозованого прибутку до розподілу, яка підлягатиме перерахуванню до державного бюджету;

власні надходження бюджетних установ визначено відповідно до прогнозних показників головних розпорядників бюджетних коштів щодо доходів та видатків, які здійснюються за рахунок цих коштів.

Інші доходи визначалися на підставі динаміки фактичних надходжень протягом минулих та поточного років із урахуванням макроекономічних показників, а також за прогнозними даними центральних та інших органів виконавчої влади (додаток 1).

Видаткова частина

Соціальна політика

З метою забезпечення належного соціального захисту кожного громадянина України у 2022 – 2024 роках прожитковий мінімум підвищуватиметься темпами, що на 2 відсоткових пункти перевищують показник прогнозного індексу споживчих цін на 2022 – 2024 роки.

Оскільки прожитковий мінімум відповідно до Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні гарантії» є базовим державним соціальним стандартом, у 2022 – 2024 роках підвищуватимуться розміри державних допомог.

Для виплати деяких видів допомог, компенсацій, грошового забезпечення та оплати послуг окремим категоріям населення планується спрямувати у 2022 році 67,5 млрд грн, у 2023 році – 70,9 млрд грн, у 2024 році – 74,3 млрд гривень.

На реалізацію програм та заходів соціального захисту у 2022 – 2024 роках плануються видатки, серед яких:

виплата пільг і житлових субсидій громадянам на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу у грошовій формі – 35,2 млрд грн щорічно;

надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, – 3,1 млрд грн щорічно;

соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, – 2,6 млрд грн щорічно;

щорічна разова грошова допомога ветеранам війни і жертвам нацистських переслідувань та соціальна допомога особам, які мають особливі та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, – 1,4 млрд грн щорічно.

Оплата праці працівників бюджетної сфери, працівників державних органів та суддів

На 2022 рік видатки на оплату праці працівників бюджетної сфери розраховано з урахуванням прогнозного розміру посадового окладу працівника І тарифного розряду ЄТС та прогнозного розміру мінімальної заробітної плати; працівників державних органів, суддів – на рівні 2021 року.

Видатки на 2023 – 2024 роки на оплату праці працівників бюджетної сфери розраховано з урахуванням прогнозного розміру посадового окладу працівника І тарифного розряду ЄТС та прогнозного розміру мінімальної заробітної плати; для працівників державних органів, суддів – на рівні 2021 року.

Пенсійне забезпечення

Показники видатків на 2022 рік, які спрямовуються на пенсійне забезпечення обраховані з урахуванням індексу споживчих цін, прогнозного обсягу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування та розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність: з 1 січня – 1 934 грн, 1 липня – 2 027 грн, 1 грудня – 2 093 грн, що на 159 грн більше, ніж у грудні 2021 року.

Також під час розрахунку обсягу видатків на пенсійне забезпечення враховано видатки на здійснення з 1 березня індексації пенсій.

Крім того, враховано видатки на продовження виплати щомісячної доплати у розмірі 500 гривень 80-річним пенсіонерам та 400 грн пенсіонерам, яким виповнилося 75 років до досягнення ними 80 річного віку.

За таких умов видатки державного бюджету, що спрямовуватимуться Пенсійному фонду України на виплату пенсій у 2022 році, становитимуть 195,3 млрд гривень.

Водночас у 2022 році, як і у попередні роки, мінімальні пенсії виплачуватимуться у розмірах, не нижчих за встановлений законодавством прожитковий мінімум для осіб, які втратили працездатність; за рахунок коштів державного бюджету здійснюватимуться видатки на пенсійне страхування окремих категорій громадян (осіб, які проходять строкову військову службу, здійснюють догляд за дитиною або інвалідом тощо).

У зв'язку із зростанням надходжень від сплати єдиного соціального внеску, що призведе до зменшення дефіциту коштів бюджету Пенсійного фонду України, потреба коштів Державного бюджету України на пенсійне забезпечення на 2023 – 2024 роки з урахуванням видатків на проведення щороку з 1 березня індексації пенсій прогнозується на рівні 2022 року і становитиме 195,3 млрд гривень.

Передбачений обсяг видатків державного бюджету для Пенсійного фонду України на 2022 – 2024 роки дозволить у повному обсязі забезпечити виплату пенсій, доплат, надбавок та допомог відповідно до чинного законодавства.

Сімейна політики, захист прав дітей

Граничні показники видатків державного бюджету та надання кредитів з державного бюджету на 2022 – 2024 роки розраховано виходячи з необхідності створення мережі спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, як це передбачено Державною соціальною програмою запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року.

Для цього у 2022 та 2023 роках заплановано продовжити реалізацію відповідної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на створення мережі спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, в обсягах, визначених Державною програмою, а саме на 2022 рік – 235,9 млн грн, 2023 рік – 175,4 млн грн, за рахунок яких буде створено 270 служб для постраждалих осіб.

З метою дотримання прав дітей та подальшого розвитку сімейних та інших форм виховання дітей, наближених до сімейних, видатки на 2022 – 2024 роки на проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, які передаються місцевим бюджетам з державного бюджету у вигляді субвенції, обраховані з урахуванням кількості дітей-сиріт, які перебувають на квартирному обліку, прогнозованої кількості малих групових будинків, які планується створити у відповідному році, та дитячих будинків сімейного типу, які потребують забезпечення житлом та жилими приміщеннями, а також розміру прожиткового мінімуму для відповідної категорії отримувачів на 2022 – 2024 роки та опосередкованої вартості житла.

Показники на 2022 – 2024 роки сформовано з врахуванням проведення оздоровчих кампаній для дітей, які потребують особливої уваги та підтримки, в дитячих оздоровчих таборах МДЦ «Артек» і ДЦ «Молода Гвардія» та в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку вищої категорії, які розташовані в гірських районах, для чого планується спрямовувати понад 400 млн грн щороку.

Фізична культура і спорт

Формування показників у сфері фізичної культури і спорту в середньостроковій перспективі здійснювалося виходячи з необхідності забезпечення підготовки та участі українських спортсменів у міжнародних змаганнях, у тому числі у 2022 – 2024 роках враховано у повному обсязі видатки на забезпечення належної підготовки та участі національних збірних команд України у зимових Олімпійських та Паралімпійських іграх, літніх Дефлімпійських іграх у 2022 році та літніх Олімпійських та Паралімпійських іграх 2024 року у сумах 1,7 млрд грн та 1,6 млрд грн відповідно, а також з урахуванням основних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2022 – 2024 роки та обрахованих відповідно до них розмірів мінімальної заробітної плати, посадового окладу працівника I тарифного розряду ЄТС, прожиткового мінімуму для відповідної категорії.

Освіта

З метою продовження реалізації реформи загальної середньої освіти «Нова українська школа» під час планування проекту Державного бюджету України на 2022 рік враховано кошти в обсязі 1,4 млрд гривень.

У рамках реалізації пілотного всеукраїнського інноваційного освітнього проекту «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти» за рахунок зазначених видатків планується оснастити 260 класів шкіл новим обладнанням і комп'ютерною технікою та підвищити кваліфікацію 33,1 тис. учителів і асистентів учителів.

Для збереження мотивації педагогічного персоналу до роботи в умовах Нової української школи на виплату заробітної плати вчителям на 2022 рік враховано 108 млрд гривень. За умови наявності у громаді раціональної мережі шкіл, обсяг зазначених коштів надасть можливість у 2022 році у повному обсязі забезпечити виплату заробітної плати вчителям.

На виконання вимог статті 103³ Бюджетного кодексу України щодо охоплення інклюзивною освітою дітей в усіх закладах освіти на 2022 рік враховано 504,5 млн грн на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, що дозволить охопити інклюзивними послугами у закладах освіти понад 42 тис. дітей, у тому числі у закладах загальної середньої освіти – 32,5 тис. дітей, дошкільної освіти – 9 тис. дітей, професійної (професійно-технічної) освіти – 0,6 тис. дітей.

На здійснення зовнішнього оцінювання та моніторингу якості освіти Українським центром оцінювання якості освіти та його регіональними підрозділами в умовах карантину, запровадженого з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19), на 2022 рік враховані видатки в обсязі 442,5 млн гривень. За рахунок вказаних

видатків планується проведення зовнішнього незалежного оцінювання для 389,5 тис. осіб, орієнтовна кількість тестувань – близько 1 595,2 тис. одиниць, кількість залучених педагогічних працівників – 321,3 тис. осіб.

Видатки на підготовку кадрів закладами вищої освіти за державним замовленням на 2022 рік враховано в обсязі 25,6 млрд грн, які будуть розподілятися між закладами вищої освіти на основі удосконаленого формульного розрахунку видатків на вищу освіту. Ці зміни передбачають вдосконалення підходів до фінансування освітніх послуг закладів вищої освіти відповідно до результатів їх діяльності з метою забезпечення підвищення якості освітніх послуг, що вони надають.

Наука

У показниках видатків державного бюджету на наукову і науково-технічну діяльність на 2022 – 2024 роки враховано поетапно збільшення видатків для забезпечення діяльності Національного фонду досліджень України та надання ним грантової підтримки науковим установам незалежно від їх відомчого підпорядкування.

Під час планування видатків державного бюджету на 2022 – 2024 роки таке збільшення видатків розраховано з урахуванням необхідності зростання частки грантової підтримки наукових досліджень.

У 2022 році частка грантової підтримки наукових досліджень через Національний фонд досліджень має становити близько 8,1 відсотка від загального обсягу фінансової підтримки наукової діяльності за рахунок загального фонду державного бюджету, у 2023 році – 8,6 відсотка, у 2024 році – 8,9 відсотка.

За таких умов показники видатків державного бюджету на забезпечення діяльності Національного фонду досліджень та надання ним грантової підтримки науковим дослідженням, що знаходяться в складі видатків Міністерства освіти і науки, визначено в обсязі: у 2022 році – 833,8 млн грн, у 2023 році – 953 млн грн, у 2024 році – 1 039,4 млн гривень.

У складі видатків Міністерства освіти і науки на 2022 – 2024 роки враховано капітальні видатки в обсязі 32 млн грн для модернізації антарктичної станції «Академік Вернадський».

Охорона здоров'я

Видатки на охорону здоров'я на 2022 – 2024 роки визначено з урахуванням продовження реалізації заходів реформи фінансування системи охорони здоров'я відповідно до Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення».

Зокрема, враховано додаткові видатки на реалізацію програми медичних гарантій для:

первинної медичної допомоги з урахуванням збільшення кількості населення, яке заключило декларацію з лікарем, у 2022 році до 85,7 відсотка, у 2023 році – 90,4 відсотка та у 2024 році – 95,8 відсотка загальної кількості населення;

екстреної медичної допомоги, спроможної забезпечити вчасне, якісне та ефективне реагування на випадки невідкладних станів;

амбулаторної та стаціонарної вторинної (спеціалізованої) і третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги з урахуванням пріоритетних послуг та станів;

паліативної медичної допомоги та медичної реабілітації;

реімбурсації вартості лікарських засобів з урахуванням щорічного збільшення кількості пацієнтів, які отримують ліки за кошти державного бюджету або з незначною доплатою.

Також враховано видатки на проведення вакцинації населення від гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на систему громадського здоров'я, розвиток трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів.

Культура

Відповідно до Закону України «Про державну підтримку кінематографії в Україні» передбачаються видатки на розвиток вітчизняного кінематографу, зокрема для створення та розповсюдження національних фільмів.

У 2022 році на підтримку вітчизняного кінематографу враховано видатки в обсязі 650 млн гривень.

Під час планування видатків Державного бюджету України на 2022 – 2024 роки у складі видатків Міністерства культури та інформаційної політики враховано 300 млн грн на продовження робіт з будівництва об'єктів загальнодержавного значення у сфері культури.

З метою державної підтримки розвитку культури передбачаються кошти на фінансування культурно-мистецьких проєктів на конкурсній основі за підтримки Українського культурного фонду, підтримку книговидавничої справи, популяризацію читання, стимулювання перекладацької діяльності, популяризацію української літератури у світі.

У прогностичних показниках на 2022 рік враховано 533,9 млн грн на збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в національних і державних заповідниках.

Для здійснення заходів з реалізації державної політики у сфері туризму, раціонального використання туристичних ресурсів, розширення міжнародного

співробітництва та утвердження України на світовому туристичному ринку на 2022 рік враховано 100 млн гривень.

Цифрова трансформація

Під час планування видатків Державного бюджету України на 2022 – 2024 роки у складі видатків Міністерства цифрової трансформації України враховано 135,6 млн грн на створення інфраструктури автоматизованої взаємодії органів виконавчої влади між собою, з юридичними та фізичними особами на основі інформаційно-телекомунікаційних технологій.

Інфраструктура

Для забезпечення досягнення цілей державної політики у сфері дорожньо-транспортного комплексу в 2022 – 2024 роках планується спрямувати бюджетні кошти, зокрема на:

забезпечення експлуатаційно-безпечного стану судноплавних шлюзів у 2022 році – 39 039,7 тис. грн, у 2023 році – 39 039,7 тис. грн, у 2024 році – 39 039,7 тис. грн;

розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування державного значення у 2022 році – 38 357 795,1 тис. грн, у 2023 році – 40 127 455,4 тис. грн, у 2024 році – 40 829 376,1 тис. гривень;

фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах у 2022 році – 22 375 380,5 тис. грн, у 2023 році – 23 407 682,3 тис. грн, у 2024 році – 23 817 136,1 тис. гривень;

фінансове забезпечення заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних програм у 2022 році – 3 196 482,9 тис. грн, у 2023 році – 3 343 954,7 тис. грн, у 2024 році – 3 402 448 тис. гривень.

Агропромисловий комплекс

Граничними показниками видатків та надання кредитів з державного бюджету загального фонду державного бюджету для агропромислового комплексу на 2022 – 2024 роки передбачено 19 176,2 млн грн, які становлять на 2022 рік – 6 369,8 млн грн, на 2023 рік – 6 393,5 млн грн та на 2024 рік – 6 412,9 млн гривень.

Для надання державної підтримки сільськогосподарським товаровиробникам враховано обсяг видатків та надання кредитів в сумі 4 500 млн грн щорічно, що дасть змогу спрямувати зазначені кошти, зокрема, на стимулювання розвитку тваринництва, технічне переоснащення сільськогосподарського виробництва, фермерські господарства, розвиток садівництва та виноградарства та здешевлення кредитів.

Охорона навколишнього природного середовища

Для забезпечення досягнення цілей державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища у 2022 – 2024 роках планується спрямувати бюджетні кошти, зокрема для:

водогосподарської галузі: у 2022 році – 5 992 874,7 тис. грн, у 2023 році – 6 600 724,3 тис. грн, у 2024 році – 6 969 872,1 тис. гривень;

екологічної безпеки: у 2022 році – 2 926 736,2 тис. грн, у 2023 році – 3 012 801 тис. грн, у 2024 році – 2 988 418,5 тис. гривень;

збереження природно-заповідного фонду: у 2022 році – 831 856,9 тис. грн, у 2023 році – 894 379,2 тис. грн, у 2024 році – 943 712 тис. гривень;

здійснення природоохоронних заходів, зокрема, з покращення стану довкілля: у 2022 році – 128 600,8 тис. грн, у 2023 році – 129 200,8 тис. грн, у 2024 році – 130 400,8 тис. гривень.

Державні капітальні вкладення на розроблення та реалізацію державних інвестиційних проектів

На розроблення та реалізацію державних інвестиційних проектів передбачається спрямувати щорічно державні капітальні вкладення у обсязі 2 717,275 млн гривень, розподіл яких здійснюватиметься в установленому порядку Міжвідомчою комісією з питань державних інвестиційних проектів, зокрема за такими пріоритетними напрямками, як соціально-культурна сфера; сфера охорони здоров'я; паливно-енергетична сфера, видобувна та обробна промисловість, мінерально-сировинна база; сфера охорони навколишнього природного середовища; транспортна сфера; функціонування органів влади та надання ними послуг.

Проекти, що фінансуються МФО та країнами-партнерами

У рамках співпраці з міжнародними фінансовими організаціями, іноземними державами та іноземними фінансовими установами у 2022 – 2024 роках планується залучення кредитів (позик) на реалізацію проектів економічного і соціального розвитку України в обсягах: 25,53 млрд грн; 26,53 млрд грн; 27,53 млрд грн відповідно.

За рахунок зазначених обсягів залучень кредитів (позик) Українська Сторона забезпечить:

проведення модернізації інфраструктури паливно-енергетичного комплексу, електрогенеруючих потужностей та електромереж (2022 рік – 3,83 млрд грн, 2023 рік – 2,38 млрд грн, 2024 рік – 1,02 млрд гривень);

покращення стану мережі автомобільних доріг загального користування державного значення, прикордонної інфраструктури, їх функціонування і

розвиток (2022 рік – 5,59 млрд грн, 2023 рік – 5,86 млрд грн, 2024 рік – 7,38 млрд грн);

реабілітацію інфраструктури та заміну і модернізацію обладнання на підприємствах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, підвищення економічної, енергетичної та екологічної ефективності таких підприємств (2022 рік – 3,46 млрд грн, 2023 рік – 6,55 млрд грн, 2024 рік – 6,89 млрд грн);

покращення якості медичної допомоги та соціального захисту населення, а також подолання наслідків, спричинених пандемією COVID-19 (2022 рік – 2,01 млрд грн, 2023 рік – 1,52 млрд грн, 2024 рік – 0,74 млрд грн);

відновлення інфраструктури об'єктів східних регіонів України (2022 рік – 1,62 млрд грн, 2023 рік – 0,55 млрд грн, 2024 рік – 0,57 млрд грн);

підвищення ефективності, якості, прозорості вищої освіти в Україні та енергоефективності будівель вищих навчальних закладів (2022 рік – 0,60 млрд грн, 2023 рік – 1,03 млрд грн, 2024 рік – 1,47 млрд грн);

підвищення економічної та енергетичної ефективності громадських будівель в містах України (2022 рік – 0,09 млрд грн, 2023 рік – 0,59 млрд грн, 2024 рік – 0,85 млрд грн);

розвиток міського пасажирського транспорту та транспортної інфраструктури, підвищення безпеки руху (2022 рік – 3,5 млрд грн, 2023 рік – 4,64 млрд грн, 2024 рік – 6,7 млрд грн);

створення єдиної системи авіаційної безпеки та цивільного захисту, а також посилення морської безпеки та охорони морських кордонів (2022 рік – 3,37 млрд грн, 2023 рік – 1,84 млрд грн, 2024 рік – 1,34 млрд грн);

підтримку малих та середніх підприємств шляхом розширення доступу до довготермінового пільгового фінансування (2022 рік – 1,46 млрд грн, 2023 рік – 1,56 млрд грн, 2024 рік – 0,57 млрд грн).

Фінансування і боргова політика

Розрахунки прогнозних показників державного боргу здійснено з урахуванням:

прогнозного курсу на кінець 2022 року 28,7 грн/дол. США, на кінець 2023 року 28,9 грн/дол. США на кінець 2024 року 29,4 грн/дол. США;

обсягу дефіциту державного бюджету на рівні 3,5 відсотка ВВП у 2022 році, 3 відсотки ВВП у 2023 році, 2,7 відсотка ВВП у 2024 році;

номінального ВВП на рівні 5 371,6 млрд грн у 2022 році, 5 994,6 млрд грн у 2023 році, 6 651,7 млрд грн у 2024 році;

фінансування за борговими операціями здійснюватиметься переважно за рахунок державних запозичень на внутрішньому ринку.

Фінансування загального фонду державного бюджету у 2022 – 2024 роках планується за рахунок державних запозичень у сумі 529 760,7 млн грн, 514 504,8 млн грн, та 651 017,6 млн гривень відповідно.

Витрати державного бюджету на 2022 – 2024 роки з погашення та обслуговування державного боргу заплановано відповідно до:

графіків платежів за вже існуючим державним боргом на момент складання показників;

очікуваних обсягів запозичень до кінця 2021 року, прогнозних обсягів запозичень на 2022 – 2024 роки для фінансування державного бюджету;

прогнозних відсоткових ставок, курсів валют та інфляції;

прогнозу обсягів витрат на управління державним боргом.

Платежі з погашення державного боргу плануються у 2022 році в обсязі 377 499,5 млн грн, у 2023 році – 371 411,6 млн грн, у 2024 році – 506 166,5 млн гривень.

Обсяг платежів з обслуговування державного боргу на 2022 – 2024 роки прогнозується наразі в обсязі 182 867,2 млн грн, 203 094,2 млн грн та 224 074,1 млн гривень.

Зростання обсягів обслуговування державного боргу протягом 2022 – 2024 років пов'язано із:

значними обсягами фінансування за борговими операціями, що призводять щороку до зростання державного боргу та платежів за ним;

ростом курсу гривні до іноземних валют;

жорсткою монетарною політикою Національного банку, що може призвести до збільшення відсоткових ставок на внутрішньому ринку, а отже – до здорожчання внутрішніх запозичень і збільшення видатків на їх обслуговування.

Основною причиною можливих відхилень показників фактичних витрат за державним боргом від планових показників може бути:

значне відхилення показника фактичного курсу гривні до долара США у 2022 – 2024 роках проти прогнозного, що використовувався під час складання Бюджетної декларації;

збільшення річної суми погашення державного внутрішнього боргу у результаті розміщення короткострокових інструментів з погашенням у 2022 – 2024 роках на суму більшу, ніж було передбачено під час підготовки Бюджетної декларації.

Згідно із розрахунками прогнозний обсяг державного боргу в еквіваленті у національній валюті у 2022 році становитиме 2 729,3 млрд грн, у 2023 році – 2 908,3 млрд грн, у 2024 році – 3 123,5 млрд грн. Гарантований державою борг в

еквіваленті у національній валюті становитиме у 2022 році 273,2 млрд грн, у 2023 році – 286,2 млрд грн, у 2024 році – 282,2 млрд гривень.

Зростання державного боргу протягом 2022 – 2024 років пов'язано із:

значними обсягами фінансування за борговими операціями;

значною часткою зобов'язань в іноземній валюті, що перевищує 60 відсотків;

ростом курсу долара США до гривні;

виникненням додаткових зобов'язань, пов'язаних, зокрема із проведенням капіталізації державних банків та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО) у разі погіршення макроекономічної ситуації.

Виходячи з розрахунків, граничний обсяг державного боргу становитиме:

50,8 відсотка валового внутрішнього продукту на кінець 2022 року;

48,5 відсотка валового внутрішнього продукту на кінець 2023 року;

47 відсотків валового внутрішнього продукту на кінець 2024 року.

Місцеві бюджети та міжбюджетні відносини

Державну бюджетну політику щодо місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин у 2022 – 2024 роках буде спрямовану на подальший розвиток середньострокового бюджетного планування на місцевому рівні, удосконалення міжбюджетного регулювання, зміцнення фінансової спроможності місцевих бюджетів, підвищення прозорості та результативності використання бюджетних ресурсів, а також збереження дворівневої системи міжбюджетних відносин.

У рамках подальшого розвитку реформи міжбюджетних відносин передбачається:

складання прогнозів місцевих бюджетів з урахування Бюджетної декларації та відповідно до цілей і пріоритетів, визначених прогнозними та програмними документами економічного і соціального розвитку України та відповідної території;

продовження процесу децентралізації бюджетних повноважень, а також упорядкування сфер відповідальності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади в рамках нової територіальної основи для діяльності органів влади;

забезпечення динаміки доходів, що зараховуються до місцевих бюджетів, збереження рівня їх надходжень не нижче 20 відсотків доходів зведеного бюджету України та зменшення частки трансфертів в доходах місцевих бюджетів;

стимулювання соціально-економічного розвитку територій, спрямовуючи кошти державного фонду регіонального розвитку на виконання інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку;

удосконалення механізму вирівнювання фінансової спроможності місцевих бюджетів з метою забезпечення відповідності повноважень на здійснення видатків, закріплених законодавчими актами за бюджетами, та фінансових ресурсів, які мають забезпечувати виконання цих повноважень.

Удосконалення програмно-цільового методу, у тому числі шляхом інтеграції гендерно орієнтованого підходу у бюджетний процес, забезпечить підвищення ефективності та якості наданих публічних послуг з урахуванням потреб соціальних груп, у тому числі за гендерною ознакою.

Дохідну частину місцевих бюджетів на 2022 – 2024 роки розраховано із урахуванням чинних норм податкового та бюджетного законодавства, макроекономічних показників економічного та соціального розвитку країни та поточного виконання місцевих бюджетів.

Обсяг доходів місцевих бюджетів прогнозується на:

2022 рік – 403,1 млрд грн (ріст до 2021 року – 49 млрд грн (13,8 відсотка);

2023 рік – 447,7 млрд грн (ріст до 2022 року – 44,5 млрд грн (11 відсотків);

2024 рік – 498,4 млрд грн (ріст до 2023 року – 50,7 млрд грн (11,3 відсотка).

Прогноз частки трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам у загальному обсязі фінансового ресурсу місцевих бюджетів становить у 2022 році – 28,1 відсотка, 2023 році – 27,7 відсотка та у 2024 році – 27,0 відсотка.

Державний фонд регіонального розвитку

Відповідно до абзацу другого частини першої статті 24¹ Бюджетного кодексу України під час складання Бюджетної декларації та проекту Державного бюджету України державний фонд регіонального розвитку визначається в обсязі не менше 1 відсотка прогнозного обсягу доходів загального фонду проекту Державного бюджету України на відповідний бюджетний період.

У 2022 – 2024 роках передбачається зростання державної підтримки розвитку регіонів через державний фонд регіонального розвитку: у 2022 році – 10,7 млрд грн, 2023 році – 11,8 млрд грн, 2024 році – 12,9 млрд гривень.

Видатки та надання кредитів Державного бюджету України на 2022 – 2024 рік за функціональною класифікацією наведено у додатку 2.

Доходи державного бюджету на 2020 - 2024 роки

(млн гривень)

Найменування показника	2020 рік (факт)			2021 рік (план зі змінами)			2022 рік (прогноз)			2023 рік (прогноз)			2024 рік (прогноз)		
	всього	загальний фонд	спеціальний фонд	всього	загальний фонд	спеціальний фонд	всього	загальний фонд	спеціальний фонд	всього	загальний фонд	спеціальний фонд	всього	загальний фонд	спеціальний фонд
податкові надходження	851 115,6	733 421,8	117 693,8	949 456,6	881 617,7	67 838,9	1 064 496,3	983 615,1	80 881,2	1 176 637,9	1 095 228,0	81 409,8	1 295 040,2	1 212 195,8	82 844,4
з них:															
податок та збір на доходи фізичних осіб	117 281,3	117 281,3		137 580,1	137 580,1		160 757,1	160 757,1		183 482,5	183 482,5		209 241,1	209 241,1	
податок на прибуток підприємств	108 695,0	95 831,5	12 863,5	111 836,0	111 836,0		130 200,0	130 200,0		149 100,0	149 100,0		170 500,0	170 500,0	
рендна плата	52 475,7	31 163,6	21 312,1	41 584,8	41 145,3	439,5	44 992,7	44 544,0	448,7	49 443,2	48 994,5	448,7	51 206,4	50 757,7	448,7
податок на додану вартість	400 600,1	391 832,6	8 767,5	483 278,3	483 278,3		534 100,0	534 100,0		590 000,0	590 000,0		645 800,0	645 800,0	
акцизний податок	138 296,1	73 225,5	65 070,6	137 546,1	79 606,0	57 940,1	153 821,5	84 366,0	69 455,5	160 995,5	91 055,0	69 940,5	170 872,2	99 959,0	70 913,2
неподаткові надходження	212 957,2	134 310,8	78 646,4	134 613,5	79 977,7	54 635,8	141 963,6	83 701,7	58 261,9	142 037,7	83 820,6	58 217,1	139 802,9	80 206,1	59 596,8
з них:															
частина чистого прибутку та дивіденди	70 729,5	66 878,6	3 850,9	28 811,8	28 811,8		45 567,3	45 567,3		47 039,8	47 039,8		37 219,6	37 219,6	
прибуток НБУ	42 722,5	42 722,5		24 434,0	24 434,0		13 581,0	13 581,0		10 544,0	10 544,0		15 226,0	15 226,0	
власні надходження бюджетних установ	68 991,1		68 991,1	38 540,7		38 540,7	49 657,3		49 657,3	49 139,0		49 139,0	50 389,0		50 389,0
інші доходи	1 296,1	1 106,6	189,5	3 090,3	1 385,0	1 705,3	2 344,6	553,6	1 791,0	1 846,2	559,8	1 286,4	1 738,2	571,6	1 166,6
всього доходів (без урахування міжбюджетних трансфертів)	1 065 368,9	868 839,2	196 529,7	1 087 160,4	962 980,4	124 180,0	1 208 804,5	1 067 870,4	140 934,1	1 320 521,7	1 179 608,4	140 913,3	1 436 581,4	1 292 973,5	143 607,8
офіційні трансферти	10 658,0	8 763,4	1 894,6	10 386,2	10 386,2		10 812,4	10 812,4		12 688,2	12 688,2		15 032,9	15 032,9	
Разом доходів	1 076 027,0	877 602,6	198 424,3	1 097 546,6	973 366,7	124 180,0	1 219 616,8	1 078 682,7	140 934,1	1 333 209,9	1 192 296,6	140 913,3	1 451 614,3	1 308 006,4	143 607,8

**Видатки та надання кредитів Державного бюджету України на 2022 – 2024 рік
за функціональною класифікацією**

(млн грн)

Код	Найменування	2022 рік (план)			2023 рік (план)			2024 рік (план)		
		Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом
0100	Загальнодержавні функції	367 002,0	27 688,3	394 690,3	420 352,4	28 522,2	448 874,6	450 078,4	30 047,5	480 125,9
0300	Громадський порядок, безпека та судова влада	43 103,6	4 786,9	47 890,5	43 897,9	4 884,4	48 782,3	44 111,0	4 930,8	49 041,8
0400	Економічна діяльність	35 515,8	68 170,5	103 686,3	43 815,6	81 395,9	125 211,5	45 939,6	87 451,0	133 390,6
0500	Охорона навколишнього природного середовища	3 917,8	1 292,6	5 210,4	3 874,0	1 376,1	5 250,1	3 528,7	1 351,4	4 880,1
0600	Житлово-комунальне господарство		138,5	138,5		5 627,3	5 627,3		1 621,7	1 621,7
0700	Охорона здоров'я	166 041,9	2 906,9	168 948,8	178 986,3	2 460,2	181 446,5	197 010,7	1 492,8	198 503,5
0800	Духовний та фізичний розвиток	14 517,1	164,8	14 681,9	13 771,5	169,8	13 941,3	15 416,0	176,7	15 592,7
0900	Освіта	40 813,2	26 681,8	67 495,0	43 909,3	28 580,2	72 489,5	46 387,1	30 301,0	76 688,1
1000	Соціальний захист та соціальне забезпечення	310 755,0	636,4	311 391,4	312 858,7	729,2	313 587,9	316 385,7	987,0	317 372,7

Примітка:

Показники не включають видатків на сектор безпеки і оборони та обсягу видатків, зарезервованих як фіскальний простір.